

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslane, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 480—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—		40—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K

Poštnina plačana v gotovini.

Volitve v Primorju.

Sijajna manifestacija narodne zavednosti.

(Glej poročilo na 2. strani.)

Slovenska medicinska fakulteta.

Po osvobojenju se je uresničila stara želja slovenskega naroda po lastni univerzi. Ustanovil se je pri tej tudi pričetek medicinske fakultete. Vsi smo bili uverjeni, da se izpopolni, a sedaj grozi velika nevarnost, da ostane torzo — da ostane omejena na prva dva letnika. To nevarnost moramo preprečiti, in zato je treba, da vsi poklicani faktorji skupno prično veliko akcijo za nadaljnjo izpopolnitev slovenske medicinske fakultete. Pričeti pa se mora takoj, da ne bo prepozno. Ne smemo dopustiti, da bi se na jesen ne otvoril tretji tečaj. Ako se to letos opusti, kdo ve, ali sploh še dosežemo kdaj popolno medicinsko fakulteto!

Slovensko zdravniško društvo je 22. avgusta 1920 imelo v univerzitetni dvorani manifestacijsko zborovanje za obstoj in izpopolnitev slovenske univerze. Prof. dr. A. Šerko je v svojem referatu poudarjal, da je obstoj in razcvit ljubljanske univerze v vseh njenih fakultetah eminentne važnosti za kulturni napredek vsega jugoslovenskega naroda. Statistično je dokazal, da je popolna slovenska medicinska fakulteta poleg one v Zagrebu in Belgradu tudi v Ljubljani opravljena in potrebna.

Kam naj gredo naši dijaki v tretjem letu? V inozemstvo? Kdo ve, ali se jim to sploh dovoli? V Zagreb? Ondi bi preobčila dijakov ne mogla uspevati v študijah in s stanovanji je velik križ.

V resolucijah so se torej naprosile vse slovenske stranke, naj bi se z vsemi silami zavzele za izpopolnitev slovenske medicinske fakultete.

A kakšen je bil uspeh? Zakaj se ni dosegel, zakaj je bilo vse le pljus v vodo, o tem raje molčimo.

Zdaj v zadnji uri se da še preprečiti nevarnost, da ostane naša fakulteta nepopolna, najbrž za večne čase — še se da popraviti in poravnati, kar se je zamudilo in zgrešilo.

Kako je treba to doseči, tega ne bomo tu razmotrivali — pač pa bi opozoril, zakaj je to treba in da je možno in dosegljivo.

Ko se je ustanovljaj prvi letnik, smo mislili mnogi, da je stvar preuranjena, da ne bo uspela, ker ni bilo podanih nobenih predpogojev. A uspela je nad vse pričakovanje dobro, uspela je zlasti zaradi neumorne delavnosti prof. dr. Plečnika, ki je pripravil vse za pouk v anatomiji potrebne preparate. Treba nam je torej le pravega moža na pravem mestu in vse se doseže.

Treba nam je profesorjev za one stroke, ki pridejo zdaj v poštev. Ti bodo gotovo storili vse, da se pouk omogoči in dobro vrši. V teoretskih strokah seveda bo treba še lažje moči truditi izvežbati in usposobiti, dotlej pa si pomagati z drugimi Slovani. Tako je, kot se čuje, za fiziologijo neki ruski docent na razpolago. Za deskriptivno anatomijo (katero zdaj suplira dr. Plečnik, ki pa bo moral pozneje sprejeti svojo pravo stroko: patološko anatomijo in event. sodno medicino — ter ne bo več zmogel te supleture) bo treba skrbeti, da se izobrazijo domačin.

Za farmakologijo in kemijo imamo prof. Papeža, ki je bil farmaceut in je doktor kemije. Za internistiko imamo že na praški univerzi predavajočega dr. Matka, na dunajski univerzi je profesor Hrvat dr. N. Jagič, a izbornih internistov praktičnih zdravnikov, ki bi bili tudi kot učitelji usposobljeni, imamo tudi. Imenujem naj le prim. dr. Jenka. Za kirurgijo imamo izbornega našega dr. Slajmerja, imamo priznanega dr. DeFrance, schija, in ako se ozremo po mlajših, imamo primarija dr. Derganca, če gar ime ima tudi med tujimi učejaki dober sloves, imamo nadebudnega dr. Černiča in druge...

Imenovati bi bilo poleg fiziologije in farmakologije še interniste in kirurge, in otvoritev tretjega letnika bi bila mogoča. Saj imamo ljubljansko bolnišnico, ki nudi bogat klinični material! Sedaj se dozida va poslopje z veliko dvorano za slušatelje. V tej dvorani bi se lahko vršila teoretska predavanja iz vseh strok; tudi iz internistike in kirurgije, potem pa bi medicini v skupinah na oddelku prisostvovali demonstracijam bolnikov in bi se pod vodstvom profesorja tudi sami praktično vežbali.

Pomislimo le, pod kakimi skrajno neugodnimi, včasih naravnost škandaloznimi lokalnimi razmerami so učili najslavnejši profesorji dunajske medicinske fakultete! Se le ko je ta pričela propadati, so sezidali nove institute in nove klinike. Koliko je pisal in se trudil slavni kirurg Billroth, da bi dosegel primerno operacijsko dvorano in dvorano za predavanje! Vse zaman, tudi njegov naslednik je ni učakal. In vendar koliko število slavnih kirurgov, znanstvenikov in učiteljev se je izobrazilo pod njegovim vodstvom v tistih mizernih prostorih, ki so vsem, ki so študirali na Dunaju, v živem spominu.

Pričnimo v skromni meri! Potrebne adaptacije, primerne preizdave in prizidave se bodo izvršile in s časom in z vstrajnostjo dosežemo tudi v doglednem času nova, moderna poslopja.

Treba nam je praktičnih zdravnikov, ne le za naše, temveč tudi za one slovenske kraje, ki ječe pod Nemci in Italijani. Važno je, da tudi ti dobe svojo izobrazbo pri nas, da ostanejo v živih stikih z nami.

Slovenska medicinska fakulteta pa je tudi predpogoj slovenskemu znanstvenemu delovanju v slovenščini. Sila bo porodila kompandije in učne knjige, delo po klinikah in institutih monografije in studije. Vse to bi izostalo, ako nimamo slovenske medicinske fakultete, ker ne bi bilo dijakov, katerim bi ta dela služila, niti profesorjev, ki bi jih pisali. Tudi še naprej bi si pomagali z nemškimi deli, katera bi praktično rabili in katerih je za vse stroke v izobilju.

Kakor sem uvodoma omenil, je pa tudi naša dolžnost, da našim medicincem, ki so pričeli studije na slovenski fakulteti, damo priliko, da jih na slovenski fakulteti (in ne v tujini pod najneugodnejšimi razmerami) nadaljujejo in dovred.

Dr. Fr. Göstl.

Praški „Hlahol“ v Ljubljani.

14. maja.

Vest o posetu slavnega praškega pevskega društva „Hlahol“ je vzbudila v našem mestu nenavadno zanimanje in veliko radost. Ljubljana se je pripravila, da sprejme kar najbolj dostojno in slovesno češke goste, ki so prišli k nam ne samo kot kulturni delavci, ampak tudi kot odlični zastopniki bratskega češkoslovskega naroda. Prvič po osvobojenju je pozdravila jugoslovenska Ljubljana češke brate in jih sprejela kot svoje najdražje goste.

Mesto si je odelo praznično obleko. Na vseh javnih in zasebnih poslopih so zavirale narodne in državne trobojnice. Na Kongresnem trgu pred univerzo so se zbrala pevska in druga kulturna društva z zastavami, narodno žensstvo in mnogo občinstva, ki so z vojaško godbo odšli na kolodvor, kjer so pričakovali goste zastopniki civilnih in vojaških oblasti, raznih društev itd. Na peronu in pred kolodvorom se je zbrala množestvelna množica. Ko je privozil vlak na kolodvor, je množica z navdušenimi »Na zdar« in »Živio« klici pozdravila češke goste, vojaška godba pa je zasvirala pozdravno koračnico. Po izstopu pevcev in pevk iz vlaka jih je pozdravil v imenu pokrajinske vlade poverjenik za uk in bogočastje dr. Skaberne, v imenu narodnega ženstva gospa Tavarjeva, v imenu občine dosedanjji podžupan dr. Triller, v imenu vseh ljubljanskih pevskih društev pa g. ravnatelj Hubad. Po kratkem pozdravu predsednika »Češke Obci« g. Ružička je odgovoril predsednik »Hlahola« dr. Motelj, ki se je spominjal prvega poseta »Hlahola« v Ljubljani, po udarjal potrebo medsebojnih kulturnih stikov, ki jih ne more ovirati več nobena tuja sila, ter se prisrčno zahvaljeval za bratski sprejem na jugoslovenski zemlji. Vojaška godba je zaigrala češko in slovaško ter našo narodno himno. Med zastopniki raznih oblasti so bili tudi general Maister, mnogo častništva, delegat finančne uprave g. Šavnik, reprezentant univerze, generalni konzul češkoslovske republike dr. Beneš, mag. ravnatelj dr. Zarnik in drugi.

S slavnostno okrašenega kolodvora je vključ dežju spremila številna množica češke goste po Dunajski cesti in Prešernovi ulici. Pred sprevedom je igrala godba narodne koračnice, v sprevedu pa so korakali zastopniki naših društev z zastavami, narodno žensstvo in narodnih nošah itd. Na vsej poti do Prešernovega spomenika je zbrana množica navdušeno in prisrčno pozdravljala češke pevce in pevke.

Koncert

Zvečer se je vršil v veliki dvorani »Uniona« koncert »Hlahola«. Prostrana dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Vstopnice za koncert so bile prodane že pred prihodom čeških gostov v Ljubljano. V dvorani je vladalo slavnostno razpoloženje. Med udeleženci koncerta je bilo več odličnih zastopnikov naših oblasti. Ko so se pokazali prvi pevci na odru, je občinstvo začelo z viharim plaskanjem, ki kar ni hotelo prenehati. Čuli so se navdušeni pozdravni klici. Z balkona so obmetavale zbor gospodične s cveticami. Ko je po dolgem pozdravljanju nastala v dvorani ti-

šina, je zapel veličasten pevski zbor našo državno himno, »Slovenec sem«, »Lepo našo domovino«, »Kde domov moj« in »Nad Tatro se bliska«. Občinstvo je poslušalo naše in češkoslovske narodne himne stoje ter z nenavadnim navdušenjem aplavdiralo pevce.

O umetniškem izvajanju koncerta je napisal kapelnik dr. Josip Čerin nastopno strokovno oceno:

Faktorji, ki predstavljajo »Hlahol« nad druga pevska društva, so naravna, prirojena muzikalnost njegovih članov, čudovita muzikalna in pevsko-tehnična izobrazba, redka disciplina in samokritika pevcev, združena z genialnim vodstvom prvovrstnih dirigentov. Tako nam je pripravil »Hlahol« večer, ko stopa predavanje preko vseh pojmov pianov in fortov, hitrih in počasnih tempov v neskončno polje čustvenega ustvarjanja, kjer se preneha vse definiranje, kjer ne gre za razumevanje, nego za občutenje, vse materije osvobodeno občutenja. Dirigenta K. B. Jirák in dr. Jaroslav Krupka kot predmolilca v templu umetnosti sta srca vseh molilcev dvignila preko tega sveta v nebo popolnosti, v kateri vlada le čisto, blaženo čustvo. Višek, ki ga more zbor doseči v pevski umetnosti, podaja »Hlahol« v svojem petju ter stoji ta zbor v vseh detajlih, ki spadajo k umetniškemu podajanju, morda neprekošen. Vedno dovršeno čista intonacija, pravilno razumevanje melodije, smiselno reproduciranje fraz, jasnost izgovora, tehnika dihanja, vzlic vsem slučajnim agogičnim uklonitvam vedno napeti, dosledno izvajani ritem: ti temeljni elementi umetniškega predavanja v zvezi s prodretjem v duševno vsebino skladb so nam podali prekrasen užitek. »Hlaholu« se zahvaljujemo zanj iz najboljše duše. V vseh poslušalcih je njegovo petje vzbudilo najvišje navdušenje. Dirigenta in pevci so doživeli na svoji jugoslovenski turneji tudi v Ljubljani največji triumf. Koncert nam je nudil šopek najlepših zborovskih skladb češke literature. Zastopani so bili mojstri starejše dobe, pa tudi najmlajše, najmodernejšše šole. Dasiravno različna v melodiji, tehniki in tematski izvedbi so peli vendar vsa ta različna dela z enako dovršenostjo. Vse je bilo kakor iz enega kova, tako da je težko reči, ali je pripadla palma večera dirigentoma ali pevskemu zboru.

B. Smetana, prvi zastopnik češke glasbe na svetu, ki je prvi uveljavil izrazito nar. smer ter jo uvedel v evropske koncertne dvorane, je bil s svojimi deli po številu najbolj zastopan. V večno krasnem moškem zboru »Rolnická« so imeli specialno gospodje priliko, se odlikovati in pokazati svojo frapantno preciznost; mešani zbor je v »Češki pesmi« dosegel silen učinek, zlasti z mogočnim stopnjevanjem ob zaključku. Nič manjši ni bil vtisak J. B. Fošterjeve »Češke pesmi«, v kateri so prinesli zaključni hosana z zmagovitim efektom. — Moravské dvojpevy« so zanesli prvi ime dr. Antona Dvořaka v široke kroge. V teh dvospevih leži izrazita, v narodnosti ukoreninjena izvornost; vsi trije dvospevi so našli v ženskem zboru najboljšo interpretacijo. — K najbolj dražestnim cvetkam novejšega slovstva je prištevati I. Sukove ženske zbo-

re. Posebno naj omenim izmed njih »Pastyr a pastýřka«, veselo, sveže pesem. Začenja se s prisrčnim motivom, ki se potem razširi v medigro ter je ustvaril Suk umotvorec kabinete vrednosti. Predavanje zbora »Zal« pa je bilo višek umetnosti; tako krasno, prisrčno, globoko občuteno, solze iztiskajoče so zapele to pesem češke pevke s čudovitim blagolajsem. — Jaroslav Křička in Ladislav Vycpalek sta predstavljala najmodernejšo směr. V melodičnem in tehničnem oziru nosijo njune kompozicije žig modernosti. Melodična linija, izkličena harmonika, ritmična kombinacija in vrhutega eminentno tehnična faktura so vzbujale strmenje ter našle zaslužno priznanje. Zlasti sila težki zbor »Naše jaro«, ki zveni kakor velika moderna simfonija, je našla mojstrsko izvedbo.

V imenu Zveze ljubljanskih pevskih društev je izročila posebna deputacija »Hlaholu« krasno spominsko diplomu za njegov 60letni jubilej, ki ga je hotel »Hlahol« proslaviti na naši jugoslovenski zemlji. Diplomu je izročil s kratkimi besedami g. Dražil, kateremu se je zahvalil globoko ginen predsednik »Hlahola« dr. Motelj. Občinstvo je spremljalo ta svečani akt z viharim odobravanjem. Pevcem je bilo poklonjenih več krasnih venecov našimi in češkimi narodnimi trakovi. Po končanem programu je občinstvo brez konca in kraja pozdravljalo češke pevce in pevke, ki so pozdravljali z robci in rokami. Zbor je moral zapeti še par pesmi, kar je izvalo viharan aplavz. Vključ dolgomu programu se udeleženci koncerta kar niso mogli sprijazniti z mislijo, da je koncerta konec.

Tako je minil ta večer v veliko čast in priznanje češke pesmi, ki se bo kmalu udomačila tudi pri nas. Ljubljansko občinstvo pa je imelo priliko, da izkaže bratom Čehom ono bratsko ljubezen, ki nas veže z njimi že dolgo vrsto let in ki bo vedno večjem in vstranskem medsebojnem spoznavanju obrodila zaželjene sadove v korist našega in češkoslovskega naroda ter vsega slovanstva. Češki gostje so se v nedeljo dopoldne odpeljali v Zagreb.

Politične vesti.

— Radičević v Zagrebu. Zagreb, 16. maja. Vključ vladni prepovedi Radičeve skupščine je prišlo večje število seljakov v mesto, ki so morali bivati v prostorih zagrebske deželne pivovarne. Radič je imel večeraj zaupni sestanek z delegati iz posameznih okrajev. Sestanek se je vršil v pivovarni in ga policija ni motila. Danes pa je hotel Radič imeti na vrtu pivovarne javen shod, toda službujoči policijski uradnik je naznanil, da je skupščina razpuščena, nakar so se seljaki brez protestov mirno razšli.

— Iz muslimanskega kluba. Beograd, 16. maja. V soboto je imel muslimanski klub sejo, na kateri se je sklenilo, da bosta poleg poslanca Kurbegovića zastopala klub v ustavnem odboru tudi poslanca Ajanovića in Bajića. Danes popoldne je imel muslimanski klub sejo, v kateri se je razpravljalo o amandamentih. Muslimanski klub stoji na stališču, da se mora naša država imenovati Jugoslavija. Muslimanski poslanci Hadžikadić, Kurbegović, Ajanović in Bajić bodo v plenumu specialne debate zastopali to stališče.

— Vprašanje vojnega ministra. Beograd, 16. maja. Jutri se bo vršila seja ministrskega sveta, na kateri pa se ne bo še razpravljalo o rešitvi vprašanja vojnega ministra in rekonstrukcije kabineta. Najresnejši kandidat za

Spominjajte se „Jugoslovenske Matice“!

vojne ministra je še vedno general Hadžić, toda se ne ve, ako bo general sprejel imenovanje. Od večerja je v kombinaciji tudi general Mirko Mirošević.

— Radi se izročiti sodišču. Beograd, 16. maja. Danes je verifikacijski odbor sklenil, da se pred sodišče Radije sodišču, ker je zagrešil tri tiskovne prestopke. Ob tej priliki je nastalo med člani odbora vprašanje, ako je Radije sploh poslanec. Govorci so, da bo jutri neki poslanec spravi to vprašanje pred konstituantno.

— General Vranogl pride v Jugoslavijo. Beograd, 16. maja. Naša vlada je dovolila generalu Vranoglu, da se sme naseliti v naši državi. General Vranogl pride v Jugoslavijo v kakih 15 dneh in bo nastavljal v vojašem kraju, kjer bo tudi njegov generalni štab.

— Za ponedelžnem obljubo. Beograd, 16. maja. V poslanskih krogih se mnogo razpravlja o predlogu demokratskega poslance Milana Popovića, ki je to, da dobijo po nedolžnem obsojenem materialno in moralno odškodnino. O tem se bo razpravljalo tudi v ustavnem odboru in bo predlog najbrž sprejet v ustavo.

— Seja demokratskega kluba. Beograd, 16. maja. Jutri dop. ime demokratski klub sejo, na kateri se bo razpravljalo o specialni debati o ustavi, ki se prične jutri popoldne. Poslanec Rojo bo govoril o imenu države.

— Sprememba ustavnega člena o tisku. Beograd, 16. maja. Člani ustavnega odbora radikale Filipovič, musliman Kurbeović in demokrat Pajević Antjele so sporazumno z ministrom pravde rovidirali čl. 5 o osebni svobodi, čl. 11 in čl. 13 o svobodi tiska in sicer v smislu, da ne bo splošne kolektivne odgovornosti, ampak da se sprejme načelo posamezne odgovornosti.

— Rimska konferenca. »Politische Korrespondenz« piše: Pogajanja rimske konference nasledstvenih držav so se po urovnih posvetovanjih prekinila do sprejema podrobnih navodil udeleženi vlad. Konferenca se bo nadaljevala dne 18. maja.

— Neresnične vesti. Presbiero je pooblaščen izjaviti: Vesti, ki se širijo v bolgarskih novinah, da hoče naša vojska zasesti Bolgarijo, so tendenciozne in popolnoma brez vsake podlage.

— Češkoslovaška in Nemčija. Češkoslovaški poslanik v Berlinu minister Tusar je izjavil zastopnikom tiska, da je vsako sodelovanje Češkoslovaške pri katerikoli vojaški akciji proti Nemčiji popolnoma izključeno.

— Vprašanje plebiscita v Avstriji. Iz Salzburga poročajo: V navzočnosti zveznega kancelarja dr. Mayra, zveznega ministra za notranje posle dr. Rametza in zastopnikov vseh političnih klubov Koruške, kakor tudi zastopnika nižjeavstrijskega deželnega zbora, se je deželna vlada danes bavila s pomisleki zvezne vlade proti ljudskemu glasovanju za priključitev k Nemčiji.

— Sklenili so, izročiti pomisleke zveznega kancelarja in koruških zastopnikov upravnemu in ustavnemu sodišču, kakor tudi priključitvenemu odseku salzburskega deželnega zbora. Ki naj se posvetuje, ali naj se z ozirom na politični položaj, v katerem je salzburska zbornica svojčas izdala glasovalni sklep, smatra situacija za bistveno izpremenjeno. Za ta slučaj bo deželni zbor sklenil o tem, ali naj ostane glasovalni sklep v veljavi, ali naj stopi na mesto glasovanja kak druga manifestacija.

— Bolgari in izročitev živine. (Uradno.) Sofijski list »Novo Vreme« je 13. t. m. objavil intervju z bolgarskim ministrom Atanasovom, v katerem izjavlja: »Od živine, ki jo Srbija zahteva od nas, čaka več kakor 15.000 ovac v Slivnici, Srbi pa jih nočejo prevzeti. Živina bo poginila, ko bo nastala vročina. To je nova provokacija z njihove strani.« Presbiero se pooblašča izjaviti nastopno: Izročitev živine, ki jo je po nevladni mirovni pogodbi čl. 127 Bolgarska morala izročiti naši kraljevi v šestih mesecih od dne, ko stopi pogodba v veljavo, t. j. do 6. februarja t. l. je bila določena za 14. maj t. l. Ta dan bi morala Bolgarska po obvestilu bolgarskega ministra za zunanje stvari od 5. maja izročiti svoje ovce, bika, krave, meze in ovce v Zajčaru, Caribrodu in Krivi Palanki. Potem pa, namreč 6. maja, nas je obvestil minister za zunanje stvari, da bodo dne 14. maja oddati samo ovce v navedenih treh krajih. Za prevzem teh ovac je kraljevska vlada takoj odredila komisije in jih poslala na lice mesta, da sprejmejo živino dne 14. maja. Oddati se nam ima v teh treh krajih 12.000 ovac. Potemtakem so trditve g. Atanasova netočne, bodisi glede števila ovac, ki nam jih morajo oddati v Caribrodu, bodisi o tem, da jih nečemo prevzeti.

— Lloyd George sviri Poljsko. Tekom svojega govora v spodnji zbornici je Lloyd George izjavil glede stopanja poljske vlade napram dogodkom v Gornji Slezijski: Poljska vlada je odklonila odgovornost za te dogodke in on je bil prisiljen, da smatra to izjavo kot izraz njenega resničnega mnenja. Dejstvo, da so Poljaki uvažali orožje in da so častniki prestopali mejo, skoro onemogoča na misliti na to, da odklonite odgovornost na Poljsko, ki je drugače, kakor je v dobesednem pomenu. Opozorja Poljsko na vzgled Italije povodom njene akcije proti D'Annunziju na Reki. Najvišji interesi zavezanih strani za to, da se izvršuje versailleska mirovna pogodba. Prihodnost je temna in negotova.

Volilna borba v neodrešeni domovini.

— Fašisti razganjajo volilne komisije. — Težki spopadi v Tolminu. — Naše ljudstvo je neomajno in neustrašeno na volišče.

(Posebno poročilo.)

Postojna, 16. maja.

Lepo jutranje solnce. Binkoštni dan. Prod šestimi leti so v tem času zapole boje trombe Italije. Danes Italija skuša po svojih fašistih uničiti avtohtono naše prebivalstvo. Tam ob demarkacijski črti so te dni bili živahni razgovori. »Kako bodo volitve tam čez? Kako bo volila Postojna? Pravijo, da se je natepelo v Postojno vse polno fašistov, ki bodo ustrašovali naš narod. Ali bodo šli naši na volišče? Tako je bilo pesimistično razpoloženje. Vendar do bri poznaveči kremenitega značaja kraškega ljudstva so bili uverjeni, da bodo ta narod, svest si svoje politične važnosti, javno kljub vsemu nasilju dokumentiral svoje politične in narodne pravice. In zgodilo se je tako!

V neki romantični gozdni kotlini sem prekorčil demarkacijsko črto. Neovirano in brez vseh težav. Temni, gosti, hladni gozdovi! Lep je dan. Vsa pivska ravan je še v jutrajem snu. Prihajam previdnih korakov v Postojno. To naše slovitvo mesto ima danes vse drugačno lice. Nekateri hiše so pomazane s tiskarsko črnilo. Razni kričeči napis italijanske kulture! Tudi ceste in ulice imajo svoja imena. Vidim »viale d'Annunzio«, dalje nekdanji Vilharjev trg sedaj »Piazza Vittorio Veneto« in glavna cesta »Vittorio Emanuele III«.

Vse ceste so preplavljene nekimi sumljivimi letakov. Ljudje mirno čitajo te slovenske pisane letake. Zmajajo z glavo in spoznavajo zadnji trik fašistov, da bi naše ljudi odgnali od volilne žare. Letaki slovejo: Primorski Sloveni! Vzdržite se volitev! Ta poziv Vam pošljejo vsi resnični rodoljubi. Italijani plačujejo učitelje, duhovnike in uradnike zato, da agitirajo za udeležbo pri volitvah, ker hočejo imeti v Rimu na vsak način naše poslance. Vase naše in Vase koristi so v Ljubljani in v Beogradu, in nikdar ne v Rimu. Vase poslance pošlitate v Beograd, kadar boste svobodni. Poslanec ki naj jih danes volite, so vsi plačani od Italijanov in nimajo našega zupanja. Ti poslanci bodo glasovali v Rimu za Italijanske zakone, ki naj zadenemo našemu narodu smrtni udarec. Jugoslovski volilci, vsi ki Vam danes svehujejo voliti, so podkupljeni od Italijanov. Ako ostanete danes doma, služite najbolj Vaš jugoslovski domovini. Raztrgajte volilne legitimacije in zalucajte jih onim v lice, ki Vas hočejo prodati. Vzdržite se! Ne volite! — Jugoslovanska Matice v Ljubljani.

Kakor so mi pozneje pravili, so fašisti te letake razmetali in napis napravili tekom sobotne noči. Z letaki so poplavlili vsa sela in vasi ob glavnih cestah. Vozili so se na kamionih v spremstvu oboroženih karabinerjev od Gorice do Postojne. Učinek teh letakov je bil ravno nasproten.

Italijanski teror v Postojni.

Na naravnost machiavelistično rafiniran način so Italijani oropali 297 naših zavednih volilcev volilne pravice. Na vsakem našem volilcu se je čitala odločnost vztrajati do zadnjega na volišču, to so ljudje dobro znali, zato so segli po metodi, ki so jo silno izvajali za časa koruškega plebiscita.

Po italijanskem volilnem zakonu ima pravico občina imenovati v volilno komisijo tri člane. Za volilnega komisarja je bil od deželnega sodišča imenovan gotovo po intencijah dr. Cavallija znani renegat, nekdanji nemškutar, prošlji janski tajnik Perko. Ta je pozval, ne oziiraje se na večino ljudstva, v komisijo tri Italijane in sicer nekega carinskega poročnika s Studenega, nekega privrzanega peka Drilija in nekega vojaškega zdravnika. Po zakonu imajo ti člani pravico voliti sedmega člana. Ker je bilo enako število glasov, je volilni komisar Perko odločil v prid Italijanom in imenoval nekega »kolonela« Landija. Ker so imeli Italijani na ta način večino, so potem izvolili za predsednika tega »kolonela« in tudi podpredsednika. Kolonelo je začel poskušati komisije na zelo rafiniran način. Volilne formalnosti je zavlačeval do pol 11 ure dopoldne. Takrat se je zamogel prvi volilci stopiti na volišče. Pred meščansko šolo se je zbralo velikansko število naših zavednih volilcev. Mlad fantje, izkušeni možje in svilasi starci. Vsi so nestrpno čakali trenutka, da zamorejo oddati svoj glas za našo — lipovo vejico. Bili so naravnost ganljivi prizori, kako so ti starci, ki so došli iz vseh najoddaljenejših vasi, mirno in vztrajno čakali kljub silnemu popoldanskemu dežju. Oddočni so bili vztrajati tudi celo noč.

Predsednik komisije Landi je vodil sistematično in dobro zasnovano pasivno resistenco in delal povsod ovir našim volilcem. Dalje so fašistiški oficirji prihajali v volilni lokal in zahtevali volilno pravico, na kar so se morali sestavljati dolgotrajni protokoli. S tem je bil svet dragocen čas. Ko se je bližala zadnja ura, je bila pred lokalom še velikanska množica naših volilcev. Vselej tega se je morala volitev po zakonu podaljšati do 10. uro. Može bi starci so vztrajali do te ure, da bi mogli priti do svoje pravice. Čim je odšla 10. ura, je predsednik zaključil volilni akt in na ta način so Italijani preprečili 297 našim volilcem oddati glas za našega kandidata. Usmerno, da so vsi ti na volišču ostali volilci odločno protestirali proti zlorabi oblasti in zahtevali nadziranje volitev, a predsednik jih je dal razgnati po karabinjerih.

Vis tega koraka je bil na maožico naravnost deprijmoč. Zlasti danes jutraj, ko se je v Postojni poznalo o mirnem in točnem poteku volitev v ostalih notranjskih krajih so, vsi možje živahno razpravljali in izražali svoje mnenje.

Ves dan med volitvami so mladi Italijanski fanti nesramno in ostudno insultirali naše mirno ljudstvo. Hodeč s palicami in v spremstvu karabinjerskih bajonetov po mestu, so vzklikali razne psovke in razne klice na svoje voditelje, zlasti D'Annunzija. Naše ljudstvo je to provokacije z največjo mirnostjo, hladnokrvnostjo in pri tajejnimi zaničevanjem sprejemalo. Pokazalo je, da je politično zavednejše in discipliniranejš.

Omenim naj še, da so fašisti javno grozili našemu kandidatu g. Josipu Lavrenčiču. Njegovo hišo so vse pomazali in mu napravili velikanski napis »Laurencich se anche eletto non andra a Roma!« (Lavrenčič, če tudi izvoljen, ne pride v Rim!) Vse noči so fašisti po mestu razgrajali in pretepali posamezne mirne pasante. V kamionih so se vozili okrog in streljali po vaseh.

DO ZADNJEGA MOŽA.

Volilno okrožje Goriško-Gradiščansko voli pet poslancev in ima približno 76.000 volilcev. V tem okrožju je zastopanih 146 izključno slovenskih občin. Okrožju pa so prikopljene tudi furlanske občine. Dočim imajo naši bratje enotno in sklenjeno volilno fronto, so nasprotniki razcepljeni na pet strank. Italijani so postavili naslednje liste: komunistično, (Tuntar), socialnodemokratsko (Inwinkel), klerikalno (Partito popolare, Flego), republikansko in nacionalni blok. Zanimivo je, da so Italijanski klerikalci odstopili preferenčne glasove fašistovskemu bloku, da bi tako pripomogli k zmagi italijanski.

V naših volilnih občinah je povsod tako na Notranjskem, v Vipavski dolini, na Goriškem, na Brdih in v soški dolini vladalo največje navdušenje. Izborni disciplinirani so prihajali naši volilci na volišča in zopet mirno odhajali. Po Krasu na belih cestah so bili naravnost krasni prizori, kako so se vozili naši možje na vozovih okrašenih z lipovimi vejami. Ponekod so fante prepevali naše pesmi. Vsak pa je imel v gumbnici lipovo vejico. Pa tudi peš so sivolasi starci prihajali z največjo skrbnostjo in točnostjo oddajali pravilne glasovnice. Naravnost čuditi sem se moral našemu stricu Janezu, 94 letnemu veteranu, ki je opirajoč se ob palico korakal na pol drugo uro oddaljeno volišče. Pozdravil sem ga, on me je takoj po dolgih letih zopet spoznal in stisnil roko. Vprašal sem ga: »Ali greste volit stric?« Kratak odgovor: »Da, to je moja dolžnost!« In pristavil je še: »Mesto s puško zmagamo z lipovo vejico!«

A tudi naše žene so pripomogle mnogo k tako sijajni zmagi. Tako je neka žena poglala moža in sina nazaj na volišče, ker sta se naveličala čakanja, z besedami: »Ali hočeta delati vsi vasi sramoto!«

Volilni teror je bil vtis mirne discipline našega naroda na Italijane, zlasti na karabinjere, ki so pritakovali, da pride do kakih nemirov.

Pa tudi udeležba je bila povsod v goriškem okrožju nad vse impozantna. Do zadnjega moža so prišli na volišča. Vse občine so teknovala med seboj za večjo udeležbo. Odlikovala so se soška sela, posebno Tolmin, Bovec, Kanal in druge občine. Zastajala niso goriška okolica, Vipavska dolina in vsa Notranjska, kakor tudi Kras. Udeležba je bila ponekod do 80—95%, celo 100%.

TEŽKI IZGREDI V TOLMINU, DRUGOD POVSOD MIRNO.

Danes v zgodnjih jutranjih urah so že dospela iz Gorice poročila, da so bili na dan volitev v Tolminu težki izgredi, katere so provocirali goriški fašisti. Iz Gorice so se odpeljali okoli polne štiri komiti, napolnjeni fašistovske zalege. V Tolminu so zahtevali zase volilno pravico. Na volišču so se tako nesramno in provokativno obnašali, da so naši ljudje to podlostno ogroženo zavračali. Fašisti so začeli okoli treh popoldne streljati in metati bombe. Stevilnih naših volilcev se je polastila silovita panika, uverjeni so bili, da bo čez fašisti preprečiti volitve. Postavili so se v bran in s kamenji so nagajali fašistom v divji beg. Pri tem je bilo več naših ljudi težko ranjenih. V goriško bolnico pa so s poštnim avtomobilom proti večeru pripeljali smrtne nevarno ranjenega fašista Viskoviča. Kakor mi naknadno javljajo, so se udeležili izgredov v Tolminu nad 30 fašistov. Pod pretravo, da imajo kot oficirji to volilno pravico, so udri v volilni lokal in začeli streljati tre metati bombe. Bilo je 20 oseb več ali manj težko ranjenih, med njimi tudi pet fašistov.

Drugod je bilo povsod mirno.

NEKATERI VOLILNI REZULTATI V GORIŠKEM OKROŽJU.

V Postojno danes došlo posebne izdaje tržaških listov s težko skrbjo ngotavljajo, da je situacija v goriškem okrožju za Italijane težka. Poročajo, da so se slovenske občine volitev udeležile kompaktno in cenijo število volilcev na 90%.

Ker se je danes v ponedeljek ob 7. jutraj še le pričel po vseh voliščih skvutni, niso še znani podrobni rezultati volitev. Do večerja je bil znan izid v slediščih občinah:

— Postojna. Volilcev 773. Oddanih glasov 476. Lipa (Wilfan) 469 glasov.

Srp, kladivo in klasje (Komunisti) dva, Zvezda (fašisti) 10. Neveljavnih 5.

— Slavin. Volilcev 461. Oddanih glasov 428. Wilfan 416, komunisti 10, dva prazna. Volilek polnoštevilna. Narod strogo discipliniran. Volitve se edino niso udeležili izseljenci. Glasovanje je bilo kompaktno.

— Bukovje. Wilfan 143. Komunisti 2, prazni 3. Volilcev 159. Vzorna volitev.

— Smihel. Volilcev 492. Wilfan 422, komunisti 6. Neveljavnih 9.

— St. Peter na Krasu. Za Lipo, Wilfana, oddanih 568 glasov. Noben komunist. Udeležba kompaktna. Med prebivalstvom odločnost in disciplina.

— Col pri Vipavi. Za Wilfana 216, 3 socijalni demokrati.

— Hrenovce. Volilcev 575. Oddanih glasov 565. Wilfan 550, komunisti 10, 5 neveljavnih.

— Cerklje. Volitve so se vršile na dveh voliščih. Bile so popolnoma mirne, brez vsakega incidenta. Na prvem volišču: volilcev 809. Oddanih glasov 579. Drugo volišče: volilcev 806, oddanih glasov 694. Celokupno oddanih 1083 glasov. Wilfan 1179, fašistovski blok 4. Udeležba 82%.

— Sebelje. Volilcev 227. Oddanih glasov 208. Vsi za Wilfana. Udeležba 91%.

Volitve v Trstu.

Fašisti razganjajo volilne komisije. Veliki teror v okolici.

— Postojna, 16. maja. Trst voli na 66 voliščih. Po mestu so bile volitve mirne in brez vsakega incidenta. V Trstu so fašisti poplavlili z raznimi letaki, pamfleti in karikaturami. V kamionih so se vozili po ulicah in križali za fašistovske kandidate. Republikanci so v Trstu razvili živahno propagando. Fašisti so našim ljudem pokradli legitimacije, udri so tudi v glavni volilni agitacijski lokal ter odnesli 12.000 glasovnic z lipovo vejico, katere so potem zažgali.

Velikanski teror na so fašisti izvajali na volilnih krajih, kjer se je zdelo, da ima delavstvo oziroma naše ljudstvo pretežno večino. Tam so volilne komisije tudi izvajale tehnično resistenco. Volilec so delali velikanske ovire. V Trstu je bilo 44.865 volilnih upravičencev. Oddanih je bilo 31.390 glasov.

Iz priobčenih seznamov je posneti, da so fašisti razganjali nekatera volišča. Tako so razbili volišče pri Sv. Križu. Od 86 volilcev je moglo glasovati le 61. Fašisti so razganjali tudi volišče na Opčinah, kjer je od 667 volilcev glasovalo le 210. Tudi v Rožanu, pri Sv. Ivanu in pri Sv. Jakobu so fašisti terorizirali naše volilce.

Volitve v Istri.

Volitve v Istri stoji pod vplivom najsilovitejšega fašistovskega terorizma. Z raznimi grožnjami in pretnjami so fašisti dosegli, da sov nekaterih krajev naši volilci ostali doma. Tako n. pr. je v Labinu glasovalo od 3257 volilcev le 439, na tretjem volišču v Pazinu od 678 le 22. V Dekanih od 900 le 70.

Ivan D.

VOLITVE V GORIŠKEM OKROŽJU.

UDELEŽBA DO 90%.

— Gorica, 16. maja. V mestu je bilo 8 volišč, volilcev 5374, glasovalo jih 3674; Vrtojba volilcev 528, glasovalo 478; Sv. Križ 454, 403; Črniče 437, 404; Gojače 110, 84; Števerjan 520, 430; Banjšice 202, 179; Standrež 373, 338; Namnje 155, 143; Gabrije 159, 141; Sovodnje 320, 271; Ozeljan 270, 261; Kanal 405, 379; Ročinj 177, 174; Grgar 386, 299; Anhovo 372, 311; Deskle 217, 208; Renče 596, 528; Dornberg 542, 517; Sv. Peter 381, 273; Solkan 605, 519; Prvačina 295, 293; Miren 356, 327; Lokavec 284, 241; Ajdovščina 195, 183; Šempas 263, 229. To so nekateri podatki iz Goriške okolice, ki se je držala prav dobro, kakor kažejo številke. Na Tolminskem je udeležba 70%. V Tolminu na prvem volišču 459, 370, na drugem 502, 216, na tretjem 158, 146. Fašisti so motili volitve in prišlo je do spopada. Nekaj ranjenih. Grahovo prvo volišče 494, 429, drugo 454, 176; Volče 461, 369; Sv. Lucija 680, 587; Kobarič 312, 262; Bovec 448, 347. Zavednost med našim ljudstvom velika; vstrajnost vzgledna. Fašistovska nasilja in sepaanja na mnogih krajih.

VOLITVE V ISTRI.

— Trst, 16. maja. V Pulju je glasovalo od 7173 vpisanih 5263. Iz puljskega okraja 323 volišč glasovalo 12641 od 15714 vpisanih. V Zinjnu je prišlo do konflikta. V Koprskem okraju je glasovalo 4551 volilcev od 6447 vpisanih. V Lošinju 4137 od 5592. V voloskem okraju volilo 60%. V Voloskem 350 glasov za Laha, 50 za socijaliste in 80 za Jugoslavane. Nemci so glasovali vsi za italijanski blok. Po nekaterih krajih je moglo voliti komaj 10%. Fašistovsko divjanje grozno. V Labinju volilcev 3257, glasovalo 489; Zminj 1890, 400; Tinjan 730, 362; Pazin na treh voliščih 2236 volilcev, volilo 668 (na tretjem volišču je od 678 volilcev volilo samo 120); Dekani 300, 70; Marezige 350, 183; Podgrad 756, 555; Juški 727, 306.

VOLITVE V IDRJI IN TRBIŽU.

— Trst, 16. maja. V idrijskem okraju je bilo vpisanih volilcev 3119, volilo jih je 2170; v trbiškem okraju vpisanih 1472, volilo 933.

Zgradba pravoslavne cerkve.

Poziv k prostovoljnemu prispevanju za zgradbo pravoslavne cerkve sv. Nikolaja v Ljubljani.

Naše osvobodjenje in ujedinjenje nas je privedlo v nov položaj in nam naložilo novih nalog. Mnogo takih nalog čaka še Jugoslavijo. Država pa ne more sama izpolniti vseh nalog in zaostiti vsem našim potrebam. Zato je dolžnost našega naroda, da pomaga državi s pobudo, trudom in darežljivostjo in da izpolni tiste naloge, ki jih država ne zmora sama. To je eden tistih slučajev.

Srečna naldjacija zadnjih let so privedla večje število pravoslavnih družin v najzapadnejše kraje naše prostorne kraljevine in lepo Slovenijo, posebno v njeno središče, v belo Ljubljano. Tako se je pojavila potreba ustanovitvi pravoslavne cerkvene občine in obenem želja, postaviti dostojen pravoslaven hram božji.

Nas, ki nas je dovedlo semkaj prijetno naključje, je zadelo težka dolžnost, da izvršimo to delo in da zgradimo v Ljubljani takšno pravoslavni hram božji, ki bo primeren mestu, ki je tretje v Jugoslaviji in glavno mesto Slovenije. Treba je postaviti hram, ki bo vreden našega naroda in ki bo odgovarjal velikim žrtvam, ki smo jih doprinesli za svoje osvobodjenje. Želimo zgraditi cerkev, ki bo priča naše iskrene zahvale Bogu za srečno izvršeno narodno ujedinjenje. Postaviti moramo zgradbo, lepo in ponosno, ki naj bo viden znak naše narodne kulture, in ki nas bo spominjala naših starih zadužbin.

Iz sredine Slovenije naj bdi in motri na sever in jug, naj nam bo v ponos in obenem živa nada našim osvobojenim bratom in sestram; naše nasprotnike pa naj spominja, da smo živi, zjedinjeni in složni in da poznamo svoje narodne dolžnosti. Cerkev posvetimo sv. očetu Nikolaju, zaščitniku vseh slabih in zatranih, zlasti našega Primorja in mornarice, ki najbolj potrebuje njegove zaščite...

Sami smo preslabi, da bi mogli izvršiti tako veliko nalogo. Treba nam je mnogo pomoči od strani zadosnega in rodoljubnega ljudstva. Radi tega se obračamo s tem apalom na vso jugoslovansko javnost s prošnjo, da nam pomaga.

Ne obračamo se samo na pravoslavne Srbe, ki bodo — to vemo — radi izpolnili svojo narodno dolžnost, ampak tudi na brate Hrvate, predvsem pa na naše ožje rojake, Slovence. V njihovi sredini želimo graditi naš zahvalni in votivni hram božji, ki ne bo samo krepil duše in hrabril srca, ampak bo tudi krasil glavno mesto Ljubljano. Ta hram bo znak naše bratske sloge, zaklad narodnega jedinstva in bo pričal naši mladini, da je rešitev in sreča Jugoslavije edino v naši bratski ljubezni, kar samo z močjo lahko ohranimo, kar so nam priporočili naši dedje in očetje.

Rešuje svoje duše, položite dar, ki ga zmorete in vršite tako svojo rodoljubno dolžnost!

Za pravoslavno cerkveno občino v Ljubljani

Dr. Pavle Avramović, predsednik. Emilijan Dobrić, blaginik. Miloš Katk, tajnik.

Dnevene vesti.

V Ljubljani, 17. maja 1921.

— Volitev županov po deželi. V Kamniku je bil izvoljen dne 14. t. m. za župana lekarnar g. dr. Richard Karba, odličen naš somišljenik, za občinske svetovalec pa gg. Anton Slatnar, Ernest Skof, Fran Rebernik, Ant. Cerar, Fran Stare in Rudolf Debevec, sami odlični demokrati. Na Bledu je bil izvoljen za župana hotelier gospod Herman Tomc, v Višnji gori pa g. Alojzij Turk. Oba župana sta demokrata. V vseh treh občinah so zadnje desetletje gospodarili klerikalci.

— Delegat ministrstva za preskavo gledališke afere. Na interpelacijo poslance Milana Lazarevića je poslal minister prosvete Pribečič kot svojega zaupnika urednika »Misle« Velimira Živojinovića v Ljubljano, da preišče razmere pri našem gledališču. G. Živojinović je v nedeljo in v ponedeljek konferiral z raznimi glasbeniki in drugimi osebami, ki imajo zvezo z gledališčem, da se temeljito informira o vseh vprašanjih, ki se tičejo tega našega kulturnega zavoda. V nedeljo se je udeležil tudi sestanka turistovskih delegatov, Sploši se je vrnil v Beograd.

— Izletniški vlaki na Gorenjsko. Prošnja leta so vozili smoladi in poleti ob nedeljah in praznikih izletniški vlaki iz Ljubljane v Bohinj, Kranjsko goro in nazaj. Letos so se ti vlaki zopet uvedli, toda vozijo samo do Jesenice, tako da je posej Bohinja in Vrat popolnoma onemogočen. Opozorili smo že na ta nedostatek, toda železniškemu ravnanstvu se očitno ni zdelo vredno, da bi uvaževalo naše želje. V binkoštnih praznikih se je odpravilo z jutranjim vlakom ob 5. uri iz Ljubljane veliko število izletnikov v dobri veri, da vozi ta vlak, kakor druga leta, tudi v Bohinj in v Dovje. Morali pa so osta-

ti na Jesenicah, ker vlak ni imel nobene zveze ne v Bohinj, ne proti Trbižu. Razume se samo ob sebi, da je to izvalno veliko nevoljo med potujočim občinstvom. Ker so izletniški vlaki, ki vozijo samo do Jesenic, v resnici za turistično, katere središče in težišče so Julijake Alpe, brez večje vrednosti, pozivamo železniško ravnateljstvo naj vendar upošteva dejanske razmere ter ter poskrbi, da bodo izletniški vlaki vozili, kakor je bilo prejšnja leta, v Bohinj in v Kranjsko goro.

— Triglavski kamen za spomenik vojvodi Mišiču. Na poziv pod tem naslovom v nedeljski številki »Slovenskega Naroda« je nam poslal kot prvi znesek po 200 K generalni konzul češkoslovaške republike v Ljubljani g. dr. Otakar Beneš, naš odlični prijatelj, ki je vedno med prvimi, kadar je treba kaj žrtvovati za naše narodne in kulturne namene. Nadejamo se, da bo njegov plemeniti zgled našel mnogo posnemovalcev!

— Iz državne službe je izstopil g. dr. Demeter Bleiweis - Trsteniški. Kakor čujemo, je imenovan za nadzornika zdravniškega bolnišniškega blagajna.

— Občinska uprava v Mostah v komunističnih rokah. Na dnevnem redu občinske seje v Mostah, kjer imajo komunisti 11, klerikalci 7 in gospodarska stranka 5 odbornikov, so bile danes volitve župana in občinskih svetovalcev. Pri tretjem glasovanju je bil izvoljen za župana z 12 glasovi komunist Fran Skobel, privatni uradnik. Tudi občinski svetovalci so sami komunisti. Da-li bo vlada trpela komunistično občinsko upravo, je vprašanje. V Srbiji se je državna oblast postavila na stališče, da ni smeti dovoliti, da bi bili na krmilu občin elementi, ki ne priznavajo sedaj obstoječega družabnega reda.

— Novi odvetnik v Slovenjgradcu. Italijanske oblasti odrekajo onim našim odvetnikom v zasednem ozemlju, ki niso tam rojeni pravico do izvrševanja odvetniške prakse. Dr. Konrad Janežič, ki izvršuje odvetniško prakso v Voloski že skoraj 25 let, se je moral odločiti, da zapusti omenjeni kraj in se bo preselil z dnem 1. junija 1921 v Slovenjgradec, kjer odpre svojo odvetniško pisarno. Omenjeni odvetnik je služboval kot koncipijent v pisarni dr. Ivana Dečka v Celju in je izza dobe njegovega službovanja v narodnih krogih dobro znan.

— Uradno pojasnilo. Zdravstveni odsek za Slovenijo naproša uredništvo, da blagovoli med dnevnimi novicami objaviti sledeče pojasnilo: Pred kratkim je objavil gošpod dr. F. Groyer, zdravnik v Ljubljani, anonso, s katero naznanja, da se je vrnil iz svojega znanstvenega potovanja in da zopet ordinira. V drugem delu anonse je pa navedel 23 klinik, med njimi tudi imena znanih učencev, ki so že zdavnaj umrli. Ker je možno, da bi osebno nepoučeni krogi bili mnenja, da je imenovan zdravnik specializist za vse te medicinske stroke, daje Zdravstveni odsek na podlagi uradnih ugotovitev občinstvu na znanje, da g. dr. F. Groyer ni specializist za nobeno teh strok. Kot zdravnik ni on deloval na nobeni teh klinik, temveč se je on samo kot dijak izobraževal na teh klinikah.

— Smrtina kosa. V Kočevju je umrla g. Marija Kajfeževa, soproga veletržca g. Antona Kajfeža. Pogreb je danes popoldne ob 3. v Mariboru je umrla g. Tonca Golobova, soproga dirigenta podružnice Jadranske banke. Blagajna spomin.

— Sestanek odborov vseh slovenskih ženskih organizacij je jutri, v sredo, ob 5. popoldne na Mladiki. Namen: Shod za žensko volilno pravico.

— Skrivnosti trdke Mahorko. V Mariboru se nahaja mnogo trgovin z naznanj jugoslovanskim licem, ki pa se pri natančnejši preiskavi izkazuje kot tuja podjetja. Ena takih trdke je v Slovenski ulici. Peča se z en gros prodajo petroleja, bencina itd. ter nosi spodaj ime Mahorko. Kdo je ta Mahorko, to vprašanje so že reševali graški listi, ki so Mahorko očitali jugoslovenstvu. Te očitke je »Hans Mahorko« v posebni izjavi v »Tagespost« sam ovrnil kot popolnoma neutemeljene in s tem nehoti tudi sam javno razkrinkal skrivnost trdke Mahorko. Izjavila namreč: »Ich bin Direktor der österr. Petroleum-Betriebsgesellschaft mit der Zentrale in Graz, die einem Konzern angehört, welche ihre Niederlassungen in allen Kronländern der ehemaligen österr. ung. Monarchie besitzt. Eine solche Niederlassung befindet sich auch in Cilli. Was meine Person anbelangt, muss ich konstatieren, dass ich deutsch-österreich. Staatsbürger bin...« G. Hans Mahorko izpove še več drugih zanimivih podatkov, ki zgoraj označenim vred potrjujejo našo pretolčenost napram tujezemskim podjetjem. Vsi dosedajni protesti naših trgovcev so imeli edini uspeh, da se je v to avstrijsko trdke vrnila še — madžarska pod jugoslovanskim imenom »Danica«, ki pa je imela svoj sedež v Budimpešti in se je zdaj pojugalovnila radi tovarov, ležečih na našem ozemlju. Zato se je centrala premestila v Zagreb, kakor to v novejšem času prakticirajo židovske madžarske trgovine.

ke. Podjetje bi morali osebno voditi trije poslovodje: Hans Mahorko, Schwarz in Moses (zdej dr. Marič). Toda v resnici so vsi tri gospodje daleč proč iz Maribora in trdke nosi na zunaj še danes isti napis, kakor ga je nosila ob prevratu, namreč Mahorko. — Ne gre tu samo za čisto nepotrebno tujo konkurenco, marveč gre tu še za važnejše: trdka ima v zalogi velike množine eksplozivnih oziroma lahko gorljivih snovi (bencin, petrolej), toda vse te zaloge so kljub protestom javnosti nahajajo v središču mesta in v Cankarjevi ulici. Ako se zgodi kaka nesreča, kdo bo nosil odgovornost?

— Zglaševanje za civilne obleke. Občinski uradi sprejemajo priglasbe za civilne obleke. Vsak upravičenec — vojak — ki še ni dobil povrnjene svoje civ. obleke, katero je oddal pri nastopu vojaške službe, kakor vojaški oblasti in ki za izgubljen civilno obleko še ni prejel nadomestne obleke ali tozadevne odškodnine, naj se zgasi v to svrhu pri občinskem uradu svojega bivališča. Za padle in pogrešane naj se zgasi pri njihovi svojci. Take priglasbe, v Ljubljani stanujočih, sprejema mestni vojaški urad v Mestnem domu. V to svrhu se določa za one, ki stanujejo v Ljubljani, sledeči red. Zgasi se naj se v ponedeljek, 23. maja od črke A—H, v torek 24. maja od I.—M., v sredo 25. maja od N—R, v petek 27. maja od S—U, v soboto 28. maja od V—Z. Da ne bo prevelikega navela, se je tega reda držati. Poznejši priglasbe se pa sploh ne bodo vpoštevali. Izrečno se pa poudarja, da oni, ki so prišli od vojakov domov, v kakoršnikoli obleki in so to obleko ponosili ali vrgli proč, torej ki ne morejo dokazati, da so vojaško obleko vrnil ali katerikoli vojaški upravi, nimajo sedaj nikake pravice do kake obleke. Dotični naj opustijo trud za priglasitev, ker bi s tem trtili le čas sebi in uradam. Vsaka tozadevna zloraba se bo pa zasledovala sodniškim potom.

— Napis na okrajnem glavarstvu v Mariboru izginil. Kmalu potem, ko se je po dolgi pritiski avstrijski orel na pročelju okrajnega glavarstva vendar le prelevil v naš državni grb, je kar preko ene zadnjih temnih noči izginila napisna deska nad glavnim vhomom. Deska z napisom: Kr. okrajno finančno ravnateljstvo — je bila še nova in plačana. Umevno je, da se javnost zanima, kam je ta deska izginila, ali so jo morda nalahko odstranili zlikovci, kakor se je to že zgodilo drugod. Vsekakor bo treba preskrbeti na tako važnem uradnem poslopiju napise in sicer za okrajno glavarstvo in za finančno ravnateljstvo, oboje je nujno potrebno že radi tujih strank.

— Oddaja lova. Potom javno dražbo se bo oddal v zakup lov občine Polhogradec dne 2. junija ob 10. pri okrajnem glavarstvu za petletno dobo, to je od 1. julija 1921 do 30. junija 1926.

— Udrženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov. Člani sekcije Ljubljane, ki žele vstopnice h koncertu v soboto in h komizmu v nedeljo, naj se javijo najpozneje do petka dopoldne. Število udeležencev je omejeno na prostor dvorane.

— Vsem velikodušnim darovalcem, ki so pomagali Stolni Vincencijevi konferenci, da je preskrbela 6 birmancem poleg botrov vso obleko, čevlje, perilo itd. in obdarovala še šest drugih birmancev, deloma z obleko, deloma s čevlji in perilom, izrekamo tem potom najpričnejšo zahvalo. Bog plačaj!

— Stolna Vincencijeva konferenca. — Pozor, cenjeni naročniki zunaj Ljubljane. Ujudo opozarjamo na položnice, ki smo jih priložili začetkom maja. Prosimo prijazne vpsolstve. Zamudnikom se bo do ta mesec pošiljanje ustavilo dne 25. maja.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Torek, 17. maja. Zaprto.
Sreda, 18. maja: Navaden človek. Red D.
Četrtek, 19. maja: Bobrov kožuh. Po znižanih cenah. Izven.

Opera:

Torek, 17. maja. Zaprto.
Sreda, 18. maja: Dalibor. Gostovanje g. Julija Betteta. Red E.
Četrtek, 19. maja: Vepa Vida. Red A.

— Danes se vrši koncert Glasbene Matice v unioneški dvorani. Začetek ob 8. uri. Glavna skladba »V pepelnici« noč Saitnerjeva se prvič izvaja. Opozorjamo občinstvo na točen pričetek. Sedežev ni več na razpolago, pač pa nekaj stojišč.

— Koncert Litvinskega se definitivno vrši v torek 24. maja v unioneški dvorani. Vstopnice so že na razpolago.

— Rabindranath Tagore, veliki indijski pesnik, je praznoval svoj 60. rojstni dan v Luzernu v Švici. Indijci so mu nameravali ob tej priliki izročiti slavnostni spis s prispevki vseh evropskih pisateljev. Ker so pa francoski pisatelji odklonili svoje sodelovanje z nemškimi pisatelji, so Indijci opustili svojo namero. Vkljub temu pa so nemški učenjaki, pisatelji in založniki izročili velikemu indijski pesniku bogato zbirko nemških knjig za njegovo knjižnico v Indiji.

Sokolstvo.

— Za zgradbo Sokolskega doma v Spodnji Šiški, po bratu Bajzelju izročena svota 554 K, nabrana na svatbi njegove hčerke z br. Bizovičarjem. — Iskrena hvala! Želimo mnogo posnemovalcev.

Najnovejša poročila.

VOLITVE V ITALIJI. — POBOJI MED KOMUNISTI IN FAŠISTI.

— Rim, 16. maja. Po prvih poročilih se vidi, da je bila udeležba skoraj povsodi velika. »Stefanie« razglasa prve odstotke: Rim 42, Milan 80, Trst 75, Gorica 90, Aquila 55, Neapelj 50. V Bolonji je potekel dan mirno. Udeležba 75 odstotkov. V Jakinu udeležba komaj 35 odstotkov, na deželi 50%. V Piemontu 50%. V Turinu je bil le mal spopad, pri Neaplju pa je tekla v boju med fašisti in komunisti kri. Eden mrtev. Na Benetškem udeležba 60—70%, v Benetkah 40%. Iz raznih krajev so začela prihajati poročila o pobojih med fašisti in komunisti.

— Rim, 16. maja. V krajih Po marance, in Sasso-Alberello v provinciji Pisa je pri volitvah došlo do spopadov s fašisti, pri čemer so bili trije fašisti usmrčeni. Spopade so javili tudi iz provincij Bari, Novara in Parma. V teh provincinah so bile vsega skupaj usmrčene tri osebe.

— Rim, 15. maja. Do 23. je kakor je razvidno iz došlih vesti, potekel dan mirno. Do resnih spopadov med fašisti in komunisti je prišlo samo v Resini pri Napolju, kjer so usmrtili eno osebo. Malenkostni neredi pri volitvah so se vršili v majhnih krajih v provinciji Napolj. Udeležba pri volitvah je bila večja kakor leta 1919.

— d Rim, 15. maja. Danes so se po vsej Italiji in tudi v novih provincinah vršile volitve v italijansko državno zbornico. Udeležba pri volitvah se sodi povprečno na 50 do 70 odstotkov. Posvodi so se volitve izvršile mirno in brez incidentov, manjši spopadi med fašisti in komunisti so se dogodili samo v Ponticelliju pri Napolju. Tamkaj je bila ena oseba usmrčena.

IZREDNO ŽIVAHNI BINKOŠTNI PRAZNIKI. ZBOROVANJE STRANK. MANIFESTACIJA KMETIJSKEGA LJUDSTVA. — GOSPODARSKA RAZSTAVA.

— Praga, 16. maja. Tako živahnega vrvenja, kakor je bilo te dni, zlasti pa na oba praznika, ne pomni kmalu naše mesto. Politčne stranke so imele svoja zborovanja in sicer republikanska stranka (agrarci), obrtno-trgovska stranka, klerikalna, češka socialna stranka, napredna socialistična stranka in komunisti. Na komunističnem shodu je šlo za ustanovitev nove stranke, ki se naziva soc. demokratična levica. Posebno lice mesta pa je dal

dohod ogromnih mas kmetijskega ljudstva. Že v četrtek jih je prišlo nad deset tisoč. »Venkov« je v petek naznanil 53 posebnih vlakov. Kmetje so prišli z vseh strani češkoslovaške republike. Mnogo desetstisoč jih sploh še nikdar ni bilo v Pragi. To so zlasti kmetje iz Podkarpatske Rusije in mnogi iz Slovaške. Velikanski manifestačni sprevod, broječ desetstisoč in desetstisoč, se je vil z vinogradske Jungmanove ceste po Vaclavskem namestju na Prikope, po Hybernovi ulici in Havličkovo namestje, kjer se je vršil tabor. To vilo kmetijsko ljudstvo pravi: Dajte mi zemljo, pa vam dam več kruha. Gre za agrarno reformo, ki se ima izvršiti v korist kmetijskega ljudstva, katero je glavni stebel nove države in hoče ohraniti republiko proti vsem prevratnim življenjem. Manifestacija je imela značaj velikega patriotizma: češka zemlja češkemu ljudstvu, katero je hranitelj in branitelj svoje domovine! Tristo let je preteklo letos v maju, odkar je bil dal kruti cesar Ferdinand Habsburški konstituirati na Češkem 491 in na Moravskem 137 čeških gospodarstev, to je tri četrte vse zemlje in polastili so se je tuji. Sedaj se ima izvršiti čin, da se končno povrne domača zemlja domačemu ljudstvu. Prva gospodarska razstava po naši osvoboditvi je odprta in najmnogobrojnejše obiskana. Obilo udeležnikov iz Jugoslavije. Razstava podaja dokaz, da je tudi v naši republici zemlji delstvo podlaga vsega narodnega gospodarstva. Živo je zanimanje za vse oddelke, ki kažejo veliko gospodarsko silo mlade države.

MACKENSEN PROTI POLJAKOM.

— d Varšava, 15. maja. »Deutsche Allgemeine Zeitung« objavlja deklaracijo, ki jo je izdal »Ostmarkverein« proti Poljakom. Proklamacija je podpisal maršal Mackensen.

NEMČIJA JE HOTELA UDA RITI NA POLJSKO.

— d Varšava, 15. maja. »Rote Fahne« objavlja dokumente nemškega vojnega ministrstva, ki se naznačajo na pošiljanje municije, orožja in častnikov na plebiscitno ozemlje Gorenje Šlezije in na dnevni ukaz četam z dne 20. novembra 1920, ki jim dovoljuje prehod preko poljske meje, ako Poljska ne bi respektirala gorenješlezijske meje. Vojni ministri trdi, da so dokumenti falsificirani in je zapretil listu zaradi objave teh dokumentov s procesom zaradi veleizdaje.

Konference zastopnikov jugoslovanskih in čeških planinskih društev.

V nedeljo, 15. t. m. se je vršila ob 9. dopoldne v posvetovalnici mestnega magistrata anketa zastopnikov jugoslovanskih in češkoslovaških planinskih društev radi zblizanja teh društev in ustanovitve enotnega slovenskega planinskega saveza. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik slovenskega planinskega društva g. dr. Tominešek. Pozdravil je došle delegate iz Češke in Hrvaške ter v kratkem nagovoru očrtal pomen zborovanja. Nato je poročal delegat »kluba češkoslovaških turistov« o razmerah pri češkoslovaški planinski organizaciji. Na češkoslovaškem obstoja samo eno društvo in sicer »klub češkoslovaških turistov«, ki šteje 15.000 članov in ima 120 podružnic, ki so v svojem delokrogu popolnoma avtonomne. Centrala je v Pragi, tamkaj pa ni podružnic. Vse podružnice oddajajo gotovo svoto centrali, odkoder dobivajo kot kompenzacijo časopise in druge turistične publikacije. Vse ustroj kluba češkoslovaških turistov je urejen po sokolskem vzorcu žup. Vse enotnosti društva ima to precejšnje vpliv tako pri oblasteh, kakor med občinstvom sploh. Glavna naloga bodoče zveze z jugoslovanskimi planinskimi društvi bo, da se ustvarijo čim najtesnejše zveze. Preskrbi naj se, da bodo imeli tako češkoslovaški, kakor jugoslovanski turisti povsod iste ugodnosti, skupno vrhovno instance, enoten list za oba plemena, enako naj se postopa z ugodnostmi, ki se jih podeli dijakom in po istih temeljnih principih uredi planinstvo sploh. Po govoru g. dr. Dvorskega se je vnela živa debata, v katero so posegli poleg zastopnika trgovskega ministrstva dr. Žižka in delegatov hrvaškega planinskega društva g. dr. Kraljača in Pasarića skoraj vsi ostali zastopniki, se je sklenilo osnovati »Slovanski planinski svet« ali »Slovansko turistično rade«. ki naj bi obstojal iz šestih češkoslovaških in šestih jugoslovanskih delegatov. Jugoslovanci bi bili v tem svetu zastopani tako-le: 2 iz slovenskega planinskega društva, 2 iz hrvaškega planinskega društva in 2 iz sedaj se snujočega srbskega planinskega društva. Slovensko planinsko društvo je prevzelo nalogo, da posreduje, da pride čimprej do osnovanja tega sveta. — Drugi del zborovanja je tvorila debata radi osnovanja čim najtesnejših zvez med planinskimi društvi naše kraljevine. Po daljši, zelo zanimivi debati se je ugotovilo, da je nujno potrebno, da se

osnuje nekaka zveza ali združenje že sedaj obstoječih planinskih društev naše države, ki naj ima nalogo, da naše planinstvo zastopa reprezentativno na zunaj, na znotraj pa daje inicijative za čim najagilnejše delo. Izdelajo naj se načrti za enak pravilnik, skupno plačilo, enake legitimacije, enoten kažipot in vodnika, sploh vse, kar je mogoče imeti skupnega, posamnim že sedaj obstoječim ali se osnivajočim planinskim društvom pa naj se poleg sedanjih imen pusti kolikor mogoče široka avtonomija, da se lahko razvijajo na podlagi že obstoječih in preiskanih razmer. Končno se je na predlog g. dr. Žižka izvolil posebni pripravljalni odbor, ki ima nalogo, da pripravi vse potrebno za osnovanje skupnega vrhovnega planinskega foruma v naši državi. V ta pripravljalni odbor je nominiralo slovensko planinsko društvo gg.: dr. Tomineška, dr. Švigelja in Badjuro, hrvaško planinsko društvo gg. dr. Kraljača in Pasarića, za snujoče se srbsko planinsko društvo pa sta prevzela nalogo intervencije g. dr. Žižek in predsednik geološkega društva g. Žujevič. Nato se je razpravljalo še o skupnem glasilu ter je dr. Kraljac v imenu hrvaškega planinskega društva predlagal, da bodi do osnovanja centralnega glasila skupno planinsko glasilo »Planinski Vestnik«. ki ga izdaja slovensko planinsko društvo. V to glasilo bi pošiljali tako hrvaško, kakor tudi ostala planinska društva naše države članke, ki bi jih prejele cenzurirali odbori društev. S tem je bil dnevni red sestanka zaključen in se je predsednik g. dr. Tominešek toplo zahvalil vsem sodelujočim, osobito pa češkim delegatom, zatrijujoč, da so njihova pojasnila in njihovi predlogi mnogo pripomogli k lepemu uspehu ujedinenja planinskih društev hratskih si narodov. Konstatiral je nadalje, da se je kljub raznim različnostim pokazalo, da principielni zaprek ni in da obstoja upravičeno upanje, da se bodo zveze z bratskimi društvi, ki so sicer tudi sedaj obstojale, še poglobile z medsebojnim upoznavanjem.

Spominajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Gospodarske vesti.

— g Češkoslovaška steklarska industrija v nevarnosti. Iz Prage poročajo: Na vesti, da se udeležiti Češkoslovaška sankcij, so izjavile nemške dobavljalne zadruge za steklarski pesek, da bodo zvišale ceno za 100 odstotkov. Vseled tega je češkoslovaška steklarska industrija resno ogrožena. Tudi saške elektrarne, iz katerih dobiva 68 občin na severnem Češkem in nad 100 industrijskih podjetij tok, so izjavile, da bodo v slučaju, da se Češkoslovaška pridruži sankcijam, ustavile obratovanje.

— g Jugoslovanski vinogradar i vočar. (Zagreb). Prilimi smo 21. i 22. broj »Jugoslovanskog vinogradara i vočara«, koji izlazi već treću godinu u Zagrebu pod uredništvom zemaljskog vinogradara Stjepana Koydla sa vrlo obilnim sadržajem. Osim vrlo aktuelnih članaka, donosi list pregled o izvozu i uvozu, o svjetskim i domaćim tržištima, za konima i naredbama, školstvu, književnosti itd. — List se naručuje kod nakladnika Jugoslavenski Kompas d. d. Zagreb, a stoji godišnje K 36.

— g Čepljenje prašičev. Ker je nastopila doba cepjenja prašičev proti rdečici, se opozarjajo vsi, ki hočejo imeti svoje prašiče zavarovane proti tej kužni bolezni, da javijo svoj naslov in število prašičev pisмено ali ustmeno mestnemu žilvinozdravniku — mestna klavnica.

— g Betonsko okroglo železo. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima v zalogi še nekaj betonskega okroglega železa 8, 10, 12, 14 in 16 mm, močnega in 10—13 m dolgega. Interesenti naj prijavijo svoje potrebe pisмено ali ustmeno na omenjeni urad. Dunajska cesta 22.

— g Papir za sobnosilarske šablone. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima v zalogi večjo množino finega papirja za sobnosilarske šablone, katerega bo razdelil med interese, ki naj prijavijo svoje potrebe ustmeno na navedeni urad.

— g Besansko železnice. Od 1. junija 1920 do konca marca t. l. so vlaki sarajevske železnice dirkeje prepeljali 2.638.992 oseb in 849.627 ton blaga. Dohodki so znašali 228.860.180 kron. V istem času leta 1919/20 so isti vlaki prepeljali 2.920.080 oseb in blaga za 317.868 ton. Dohodki so znašali 108.617.140 kron. Diferenca približno 121 milijonov v dohodkih se ima pripisovati zvišanju železniških tarif.

— g Nova delniška družba. Ministar za trgovino in industrijo je dovolil gg. Emilu Lajovicu in Antonu Lampretu v Ljubljani ustanoviti delniško družbo z imenom: »Tovarna izdelkov iz pločevine in kovin Emil Lajovic in drug, d. d. e. s sedežem v Ljubljani. Družba bo izdelovala pločevino, vsakovrstne izdelke iz pločevine in kovin (tudi litografske, emailirane in kovane) in stroje, spadajoče v stroko.

— g Znižanje izvozne carine na lignit. Ekonomsko-financijski komite ministrov je z odredbo z dne 2. aprila 1921, šte. 2389 odločil, da se zniža izvozna carina za lignit na 5 (pet) dinarjev za 1000 (tisoč) kg. S tem je omogočen znatni izvoz lignitov iz naše države, za katere vsled previsoke cene na domačem trgu ni konzuma. Predvsem pride izvoz v Italijo v poštve. Izvozna carina je bila znižana, da se omogoči lignitskim rudnikom nadaljno obratovanje.

Društvene vesti.

— Gozdarsko društvo v Ljubljani naznanja, da se bo vršilo ustanovno zborovanje centralnega Sumarskega Udrženja v Zagrebu v dnevih 5. 6. 7. in 8. junija 1921. Člani društva se vabijo, da se v čim večjem številu udeležijo tega važnega zborovanja. Predposvet članov iz Slovenije se bo vršil dne 4. junija ob 18. uri v prostorih Sumarskega Doma v Zagrebu. Člani, ki se nameravajo udeležiti zborovanja, naj se zgledajo najpozneje do dne 22. maja t. l. pri tajništvu gozdarskega društva v Ljubljani. Križanke, da se bi pravčasno moglo zagotoviti prenočišče v Zagrebu in pogodnost polovične vožnje po železnici.

Izpred sodišča.

— Afera Kovač - Kogoj. Pred ljubljanskim okrajnim sodiščem je bila danes v razpravi znana afera opernega peva Kovača proti Kogoj. Kovač se mora zagovarjati zaradi lahke telesne poškodbe. Razprava je bila preložena. — Koalicijsko pravo in organizacija. Nad eno uro je trajala zanimiva kazenska razprava proti urednikom gg.: Stane Kosovelu, predsedniku sekcije UJN Franu Smodežu in tajniku B. Vodebu. Na ovadbo lastnika »Jugoslavije« g. A. Peska, ki je imel spor s svojim nekdanjim urednikom Kosovelom zaradi odpravnine, da so hoteli omenjeni na njega izvajati pritisk in da so se vsled tega pregrešili proti § 3. koalicijskega zakona, so se morali danes omenjeni trije zagovarjati pred okrajnim sodnikom g. Premiersteinom. Razprava je bila mestoma zelo živahna. Po daljših govorih zagovornikov so bili vsi trije oproščeni, ker je sodnik prišel do prepričanja, da niso s proglasitvijo delne zapore proti Jugoslaviji napravili nikakega kaznjivega dejanja.

Narodna obrana.

— Za Gospodarski Zvon se je nameraval v mesecu aprilu 1921 med osebnim Obratnega ravnanstva južno slovenske v Ljubljani po gospodi Minku Arhar pri oddelku I. K 116, po g. Franc Stemberger pri oddelku II. 96 K, po gospodi Bešli Hribar pri oddelku III. K 172, po g. Nace Irkica pri oddelku IV. K 32, po g. Leon Dekševu pri oddelku V. K 100, po gospodi Ivani Steinerji pri oddelku VI. K 80, po gospodi Kristi Forkovi pri oddelku VII. 80 K. Skupaj 676 kron.

— Za podružnico Jugoslov. Matice v Kamniku nam je poslal g. nadučitelj Josip Odasek iz Domžal 924 K, ki je nabral po svojem učitelstvu oziroma

mladini njegove šole. Prisrčna hvala. Naj bi bil to vzgled drugim šolskim vodstvom v našem okraju!

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: za Jugoslovensko Matico: G. Ignacij Šupan, učitelj v Brezicah K 50, kot odgovor za listanje v Straži v nadi, da ga posreduje obrezovalce; G. Kovač in H. Gaspari K 220, za vesele družbi v gostilni pri Mraku in Narodni kavarini izločeno »korisno«. Skupaj K 270. — Za »Ciril in Metodovo družbo«. G. Ignacij Šupan, učitelj v Brezicah, K 50, v isti namen kakor Jugosl. Matici in g. Drago in Ela Prelog, po vođen svojih poroke K 1000. Skupaj

K 1050. — Za oslepele slovenske vojaške. G. Gaspari Bolte v Ljubljani K 100, mesto venca na kredo Filip Tratinik. — Za Sokola IL G. Fr. Kovač in H. Gaspari K 220, v isti namen, kakor Jugoslov. Matici. Srčna hvala!

Upravištvu našega lista so poslali: za Jugoslovensko Matico: Gd. Mila Mankoč, Trst, K 60 in Gd. Marica Ivančič iz Postojne K 200, nabrala v vesele družbi na Unco v gostilni Ribarič. Skupaj K 260; za družbo Cirila in Metoda: G. Anton Leskovic asistent, Oukovac K 100, nabrala na odhodnici g. dr. Trbojevič; za oslepele vojaške: K 200 na fantovščini gospoda Franc Khama, trgovca v Ljubljani. Srčna hvala!

Pouzudba.

— Zgubila se je v nedeljo zlatja verižica z zlatim medaljonom od Erjavčeve ceste do stolnice, oziroma v urušinski cerkvi. Drag spomin. Najditi se naproša, da odda proti nagradi v upravištvu »Slov. Narodac«.

— Zgubila se je zlati staromodna broška na potu z Vica v Ljubljano, to je na Tržaški cesti, v Zvezdi ali v tramvaju od Františkana do Ambroževga trga. Pošten najditi naj jo odda pri policijskem ravnanstvu v Ljubljani proti nagradi.

— Zgubila se je v nedeljo med 12. in 12.30. ženska srebrna zapetna ura z ručnim jermenom od skledišča državnega kolodvora, po Kolodvorski

ulici, Sv. Jerneja cesti, Kavškovi cesti do Kamniške ulice št. 140. Ker je imenovana ura drag spomin na birmo, se uljudno prosi, da bi jo pošten najditi proti dobri nagradi vrnil v upravištvu tega lista ali pa na policijski stražnici v Spodnji Šiški.

Pristopajte k „Jugoslovanski Matici“!

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Naprodaj

makovratna posestava od 4-42
Poljske. Pojasnila daje J. Drolenig,
Poljskane.

Jadransko morsko kopališče

otok Gradec (Gradec) pri Trstu,
najlepše obrežje Italije. Veliko kopališče in 1400 obilnih šotorov. Prvovrstni hoteli, penzion, privatne hiše, kavarne. Pojasnila:

Adriabäder-Auskunftszentrale Wien I.,
Kärntnerberg 6 in Kurkommission Gradec.
Sezija april-oktober.

Katera usmiljena družina

bi se usmili in bi vzela v materinsko
oskrbo 2 meseca staro pridno in zdravo
dete ženskega spola. Prijazne ponudbe
prosim na upravištvu Slovenskega
Naroda. 3361

Zdravilno kopališče

Gleichenberg, Štajersko.

Postaja Feldbach. Sezija Maj-oktober.

Zdravi katere, naduho, emfizem, srčne
bolesti itd.

Izborna zdravilna sredstva. Dobra prehrana.

Zaamenita zdravilna vreča. Konstatinov
in Emin.

Pojasnila in prospekte daje

Zdravilna komisija Gleichenberg.

Mesečno sobo

isče soliden gospod
lepe zunanjosti za tako.
Ponudbe na npravištvu Slovenskega
Nar. pod „Lepa zunajnost/3396“.

Književni vijecnik
za ljetnu sezono
naručite si odmah
novo izšlo knjigo JIRASEK: Filozofsko
historija K 30. Najbolji historički
roman čeh. naroda, koja je izšla
kao prvo hrvatsko jubilejno izdanje.
Pozrećem K 30. Salje J. Berolje,
središnja Češko-Jugoslovenske knjižare
Zagreb, Hatzova ul. 15. 3398

Postrežništvo
z dobro hrano in plačo
se sprejme takoj. M. P.
Mesini trg 19/1. 3338

Bojini gospod isče sobo
eventualno tudi s hrano
za takoj ali kasneje. Ponudbe pod
„Bojini 3333“ na upr. Slov. Nar. 3338

Trgovci isče lepo mehlovanu sobo
proti dobri plači. Ponudbe na upravn.
Slov. Naroda pod „Sreznost 3319“.

Naprodaj na Stajerskem SRS.
Krasna posestava 6, 8, 10, 15, 17, 27, 32, 50, 64,
100, 114, 130, 220, 300 orahov živi in
mrvi inventar. Mlini na vodno in parno
moč, industrije, trgovine, gostilne,
kavarne, gozdi, hiše, vile in kmetijska
posestava. Obrnite se na Karol Breznika,
Celje, Delgo polje 3. 2949

Ugodna prilika.
Proda se lepa garnitura za spalno sobo,
obstoječa iz 2 vrhnih odelj, namiznega
prta, 3 zaves in preproge. Ogleda se
vsak dan od 2.—3. na Sv. Petra c. 36

Majhna kavarna ali gostilna

v večjem trgu ali manjšem mestu se
vzame v najem ali na procen. Ponudbe
pod „V. K. 3340“ na upravo
Slov. Naroda. 3340

Prodajam vile v Kamniku.

Ima 10 opremljenih sob, 3 verande,
vrtni in gozdni park, lastno kopol, posestvo
za upravljalja obstoječo hišo, vrt,
sadržki, travnik in gozd, njivo i. t. d.,
ležeče blizu kolodvora. S. Kmetec, Kolodvorska
ulica 26 v Ljubljani. 3387

Išče se popolno vešč polir

in 4 — 6 zidarjev. Obrne se naj
pisмено na Nikola Bradč, Beograd,
Kralja Aleksandra ulica
broj 1. 3355

Motorno kolo s priklopnim vozom,

v dobrem stanju, se kupi.
Ponudbe na poštini predal
127, Ljubljana. 3371

Čevljarski vajenec

želi nastopiti službo takoj. Vprašanja
na Ivan Mikelj, Črnašice 28, p. Boh. Srednja
vas. 3330

Posestvo

krasno, obstoječe iz ljubke vile, tovarni,
gospodarskih poslopj, njiv, travnikov
z vodno močjo, v neposredni bližini
Ljubljane, je naprodaj. Kije, pove
uprav. Slov. Naroda. 3332

Krasno posestvo

na Gorenjskem v industrijskem kraju
se ceno proda radi premestitve. Ponudbe
na uprav. Slov. Naroda pod
„Ugodna prilika/2983“.

Pozor, konjerejci!

Prodaja se dve lepi kobili, popolnoma
enaki, posebno za kmetijsko delo
porabni. Karol Poljanar, posestnik
in kavarar, kavarina Prešeren v Ljubljani.
3386

Kamnoseka, dobrega, sprejme

Set, tvornica I. Čistič, Ljubljana. 3397

Išem naslednika

po mogočnosti oženjen par v dobro
došlo pekarno s kavčjo 70.000 na
3—10 let. Naslov pove upr. Slov. Nar. 3401

Sprejemem takoj koncipijenta

pod zelo ugodnimi pogoji. Dr. Janez, odvetnik v
Murski Soboti. 3407

Kupim gosli

eventualno z notami. Ponudbe s ceno pod „priložnostni
kup/3395“ na upr. Slov. Nar. 3399

Išče se žagar za polnojarmanik (garteris)
izkušen in vešč rezanja jelovega in bukovega lesa za
pamo žago v Hrvatskem Primorju.
Naslov pove upr. Slov. Nar. 3399

Proda se skoro nova polkrita elegantna

kočija

lahka, ravno pred vojno izdelana, obnem
kostilni stroj ameriškega tipa, rabljen samo
dvakrat, zraven še novo pektirani dve klinji, tudi za žetev. Proda se
tudi landauer v dobrem stanju. Vse se poizve
v gostilni Pintar, Novo mesto. 3396

AVTO:

2 osebna avtomobila se prodasta po
ugodni ceni. Copova ul. 10 na dvorišču
v garaži med 10 — 12 in 5 — 6 polpne.
3403

Na prodaj:

zlati ura za dame, čevlji št. 37, črna
svilnata obleka, zimska obleka (Mantelkeide),
kovček, boja in muf (liber) zastorji,
svetila za petroleje in drugo. Kije, se poizve
pri upravnstvu Slovenskega Naroda. 3320

Prodaj

ca, 300 kg suhe slanine. Anton
Sepeber, Semič. 3380

Služkinja,

poštena, ki zna kuhati, se sprejme. Plača dobra. P. Bajec,
Ljubljana, Stari trg 28. 3354

Družabnik se išče

s primernim kapitalom v dobro eksportno
trgovino. Ponudbe na uprav. lista
pod „ekspori/3384“.

Auto luksusni 30 HP

napredaj. Naslov pove upravištvu Slov. Naroda. 3367

Trgovski pomočnik,

z dobri izpričevaji želi dobiti službo
v trgovini z mehanikom blagom, eventualno
tudi v sami manufakturni trgovini. Naslov
pove upravištvu Slovenskega Naroda. 3377

Posestvo v Ljubljani,

ležeče med dvema glavnima cestama, obstoječe
iz ene dvonadstropne in ene pritlične hiše ter
skoro en orol stavbišča (sodaj vrt in park) se
ugodno proda. Zelo pripravo za lesno trgovino,
obstoječa ali industrijsko podjetje. Pismena
vprašanja pod „Lepo posestvo 3311“ na
upravištvu Slovenskega Naroda. 3311

Rad odstopanja se proda

brojačka delavnica,

huhinjska ter sobna oprava, moška, ženska,
stroške oblike, listari, švedski primusi,
ter nova jahalna obleka pri: J. Zander, Gajeva
ulica 2. 1. nadst. 3404

Trinadstropna hiša

v Ljubljani, na prometu kraju v sredini
mesta se proda. Podrobnosti pove pisarna
dr. Otom Fetičiča, Sodna
ulica št. 11 v Ljubljani. 3404

Sprejme se ženska pisar

niška moč, zmožna knjigovodstva. Ponudbe
z navedbo dosedajnih služb pod „Knjigovodstvo“
na upravištvu Slov. Nar./3394

Spretni potniki

za Jugoslavijo za meško in deško konfekcijo,
z znanjem jezikov, pri razdevnih odjemalcih
najbolje uvedeni, se iščejo

za takojšnji vstop. — Ponudniki z dokazom
uspešnega poslovanja pri prvih tiskih naj
pošljejo donudbe z navedbo zahtev pod
„S.H.S. 443“ na Annonas-
rediction M. Dukes Neoh. A. d. Wien, I.,
Wellzeile 16. 3390

Trgovski pomočnik,

agilen, popolnoma izurjen v železnici,
se sprejme takoj. Trgovina mešnega
blaga Stierk, Orzometi. 3249

Ruska književnost

Českojugoslovenska naklada J. Herold,
Zagreb, preuzela je generacijo zaslužnega
za državo SRS osin Srbije Slovenskega
nakladstva i ima na zalih izbor ruske
književnosti. Naročbe se brzo i odmah od-
prema. 3308

Naznanilo.

Gradbeno podjetje G. Tönnies, družba z o. z.,
naznanja, da se je preselila stavbena pisarna z
Dunajske ceste št. 35 v Gajevo ulico na
stavbišče Ljubljanske kreditne banke,
telefon 563.

Balković J Bač - Bodrog d. d.

Brzjav: BALKOVIČ. Zagreb, Bakaševa
ul. 6. Telefon: 2-87

Proizvajanje in veliko skladišče vseh vrst:

konopljice in predive, vrvi za gospodarsko,
domačo in tehniško uporabo; vrvi za pogon
strojev; poproge pasovi o navadnih in za
mliino; motovez (spaga) vseh vrst in de-
belin; vrvice vseh vrst; trnehi in mreže ter
vsi drugi ribolovski športni predmeti; mrežnice
(Käsegarnen) itd.

Zahtevajte cenike!

Bakula in trstje za strope in stene

zdelujem v svoji nanovo ustanovljeni tovarni
z najmodernejšimi stroji na električni obrat.
V zalogi pa imam tudi po najnižjih cenah

parketne deščice in strešno lepenko

I. jugoslovenska tvornica „BAKULA“

Josip Puh, Ljubljana, Gradaška ul. 22. Tel. inturb. 513.

Hrv. ind. katrana d. d.

ZAGREB

Proizvodi od katrana i kolofonije, krovna
lepenka i sve vrste sredstva za izoliranje
proti vlagi, tehničke masti i ulja itd.

Skladišče:

Schneider & Verovšek, Ljubljana.

Dežne plašče

iz nepremočljivega angleškega „Waterproof
Clotha“, kakor ravno tako blago na metre,
po zelo znižanih cenah priporoča

A. & E. SKABERNE.

Zahvala.

V neizmerni nesreči, v katero nas je pahnila
neadna smrt našega preljubega in nepozabnega
soproga in očeta, gospoda

Antona Petrišič

nam je došlo toliko izrazov resničnega
sočutja, da je nemogoče vsakemu posebej
izreči zahvalo, izrekamo tem potom
najprisrčnejšo zahvalo vsem. Osobito se
zahvaljujemo gospodu dr. Cholevi, za
požrtvovalno pomoč v boleznih, nadalje smo dolžni
posebno zahvalo gospodu okr. glavarju
Koropeu, gosp. dr. Stikerju in drugim
zlasti pa njegovim ožjim prijateljem.

BREŽICE, 14. maja 1921.

Gleboke žaljoča rednica Petrišič.

Zahvala.

Vam vsem, ki ste na katerikoli način lajšali
bolečine našega nepozabnega

dr. Jakoba Rajha

odvetnika v slovenskem gradu

za časa njegove težke bolezni, ki ste ga
spremili na njegovi zadnji poti in nam
žalujocim pomagali prenašati neizmerno
bolest, izrekava v svojem imenu in v
imenu celega žaljočega sorodstva
najtoplejšo zahvalo.

Amalija Rejh, vdova.

Dr. Stefan Rajh, brat.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Podružnice:

Split, Celovec, Trst,
Sarajevo, Gorica,
Celje, Maribor, Bo-
rovlje, Ptuj, Brežice.

LJUBLJANA - STRITARJEVA ULICA 2.
se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Prodaja srečke razredne loterije.

Telef. števil. 261 in 413.

Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica
K 50.000.000.

Rezervni zakladi

45.000.000